

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Espoon kaupunki

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Liisa Luonua

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Mari E Immonen	Kaupunginsihteeri	0505252706	mari.e.immonen@espoo.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimitilimessä

Vastaajien määrä: 1

25.01.2016

5. Toimielimen nimi

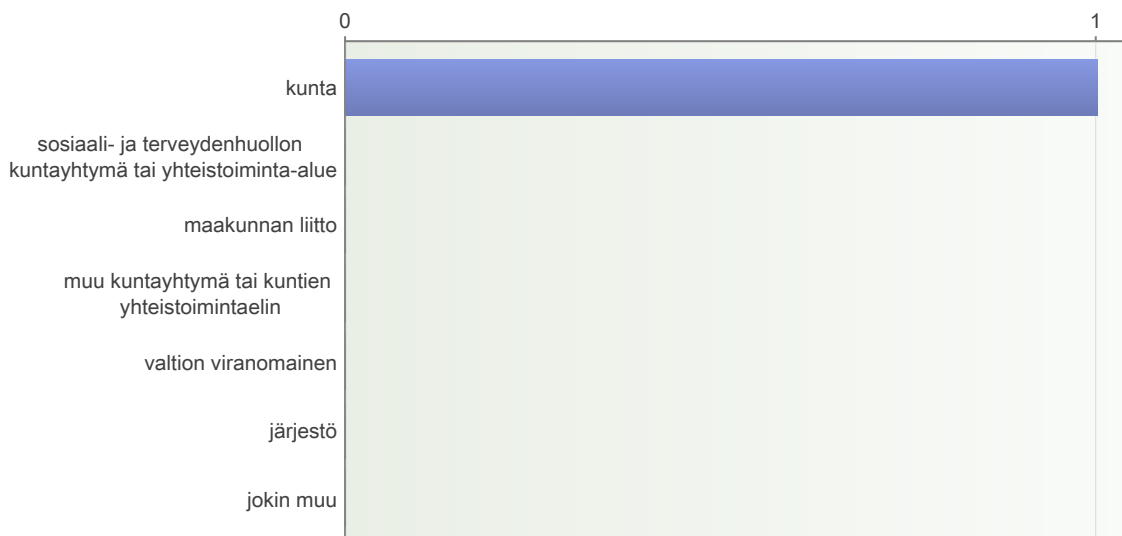
Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Valtuusto

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Vastaajien määrä: 1

	Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa
005 Alajärvi	0
020 Akaa	0
005 Alajärvi	0
009 Alavieska	0
010 Alavus	0
016 Asikkala	0
018 Askola	0
019 Aura	0
035 Brändö	0
043 Eckerö	0
046 Enonkoski	0
047 Enontekiö	0
049 Espoo	1
050 Eura	0
051 Eurajoki	0
052 Evijärvi	0
060 Finström	0
061 Forssa	0
062 Föglö	0
065 Geta	0
069 Haapajärvi	0
071 Haapavesi	0
072 Hailuoto	0
074 Halsua	0
075 Hamina	0
076 Hammarland	0
077 Hankasalmi	0
078 Hanko	0
079 Harjavalta	0
081 Hartola	0
082 Hattula	0
086 Hausjärvi	0
111 Heinola	0
090 Heinävesi	0
091 Helsinki	0
097 Hirvensalmi	0
098 Hollola	0
099 Honkajoki	0
102 Huittinen	0
103 Humppila	0
105 Hyrynsalmi	0
106 Hyvinkää	0
283 Hämeenkoski	0
108 Hämeenkyrö	0
109 Hämeenlinna	0
109 Hämeenlinna	0
139 Ii	0

140 Iisalmi	0
142 Iitti	0
143 Ikaalinen	0
145 Ilmajoki	0
146 Iloanta	0
153 Imatra	0
148 Inari	0
149 Inkoo	0
151 Isojoki	0
152 Isokyrö	0
164 Jalasjärvi	0
165 Janakkala	0
167 Joensuu	0
169 Jokioinen	0
170 Jomala	0
171 Joroinen	0
172 Joutsa	0
174 Juankoski	0
176 Juuka	0
177 Juupajoki	0
178 Juva	0
179 Jyväskylä	0
181 Jämijärvi	0
182 Jämsä	0
186 Järvenpää	0
202 Kaarina	0
204 Kaavi	0
205 Kajaani	0
208 Kalajoki	0
211 Kangasala	0
213 Kangasniemi	0
214 Kankaanpää	0
216 Kannonkoski	0
217 Kannus	0
218 Karijoki	0
224 Karkkila	0
226 Karstula	0
230 Karvia	0
231 Kaskinen	0
232 Kauhajoki	0
233 Kauhava	0
235 Kauniainen	0
236 Kaustinen	0
239 Keitele	0
240 Kemi	0
320 Kemijärvi	0
241 Keminmaa	0
322 Kemiönsaari	0
244 Kempele	0
245 Kerava	0
249 Keuruu	0

250 Kihniö	0
256 Kinnula	0
257 Kirkkonummi	0
260 Kitee	0
261 Kittilä	0
263 Kiuruvesi	0
265 Kivijärvi	0
272 Kokkola	0
271 Kokemäki	0
272 Kokkola	0
273 Kolari	0
275 Konnevesi	0
276 Kontiolahti	0
280 Korsnäs	0
284 Koski Tl	0
285 Kotka	0
286 Kouvola	0
286 Kouvola	0
287 Kristiinankaupunki	0
288 Kruunupyy	0
290 Kuhmo	0
291 Kuhmoinen	0
295 Kumlinge	0
297 Kuopio	0
300 Kuortane	0
301 Kurikka	0
301 Kurikka	0
304 Kustavi	0
305 Kuusamo	0
312 Kyyjärvi	0
316 Kärkölä	0
317 Kärsämäki	0
318 Kökar	0
319 Köyliö	0
398 Lahti	0
399 Laihia	0
400 Laitila	0
407 Lapinjärvi	0
402 Lapinlahti	0
403 Lappajärvi	0
405 Lappeenranta	0
408 Lapua	0
410 Laukaa	0
416 Lemi	0
417 Lemland	0
418 Lempäälä	0
420 Leppävirta	0
421 Lestijärvi	0
422 Lieksa	0
423 Lieto	0
425 Liminka	0

426 Liperi	0
444 Lohja	0
430 Loimaa	0
430 Loimaa	0
433 Loppi	0
434 Loviisa	0
435 Luhanka	0
436 Lumijoki	0
438 Lumparland	0
440 Luoto	0
441 Luumäki	0
442 Luvia	0
475 Maalahti	0
444 Lohja	0
478 Maarianhamina	0
480 Marttila	0
481 Masku	0
483 Merijärvi	0
484 Merikarvia	0
489 Miehikkälä	0
481 Masku	0
491 Mikkeli	0
494 Muhos	0
495 Multia	0
498 Muonio	0
499 Mustasaari	0
500 Muurame	0
503 Mynämäki	0
504 Myrskylä	0
505 Mäntsälä	0
508 Mänttä-Vilppula	0
507 Mäntyharju	0
529 Naantali	0
531 Nakkila	0
532 Nastola	0
508 Mänttä-Vilppula	0
529 Naantali	0
535 Nivala	0
536 Nokia	0
538 Nousiainen	0
541 Nurmes	0
543 Nurmijärvi	0
545 Närpiö	0
560 Orimattila	0
561 Oripää	0
562 Orivesi	0
563 Oulainen	0
564 Oulu	0
309 Outokumpu	0
576 Padasjoki	0
577 Paimio	0

564 Oulu	0
578 Paltamo	0
445 Parainen	0
580 Parikkala	0
581 Parkano	0
599 Pedersören kunta	0
583 Pelkosenniemi	0
854 Pello	0
584 Perho	0
588 Pertunmaa	0
592 Petäjavesi	0
593 Pieksämäki	0
595 Pielavesi	0
598 Pietarsaari	0
601 Pihtipudas	0
604 Pirkkala	0
607 Polvijärvi	0
608 Pomarkku	0
609 Pori	0
611 Pornainen	0
638 Porvoo	0
614 Posio	0
615 Pudasjärvi	0
616 Pukkila	0
619 Punkalaidun	0
620 Puolanka	0
623 Puumala	0
624 Pyhtää	0
625 Pyhäjoki	0
626 Pyhäjärvi	0
630 Pyhäntä	0
631 Pyhäranta	0
635 Pälkäne	0
636 Pöytyä	0
636 Pöytyä	0
678 Raabe	0
710 Raasepori	0
680 Raisio	0
681 Rantasalmi	0
683 Ranua	0
684 Rauma	0
684 Rauma	0
686 Rautalampi	0
687 Rautavaara	0
689 Rautjärvi	0
691 Reisjärvi	0
694 Riihimäki	0
697 Ristijärvi	0
698 Rovaniemi	0
700 Ruokolahti	0
702 Ruovesi	0

704 Rusko	0
704 Rusko	0
707 Rääkkylä	0
729 Saarijärvi	0
732 Salla	0
734 Salo	0
736 Saltvik	0
790 Sastamala	0
738 Sauvo	0
739 Savitaipale	0
740 Savonlinna	0
740 Savonlinna	0
742 Savukoski	0
743 Seinäjoki	0
743 Seinäjoki	0
746 Sievi	0
747 Siikainen	0
748 Siikajoki	0
791 Siikalatva	0
749 Siilinjärvi	0
751 Simo	0
753 Sipoo	0
755 Siuntio	0
758 Sodankylä	0
759 Soini	0
761 Somero	0
762 Sonkajärvi	0
765 Sotkamo	0
766 Sottunga	0
768 Sulkava	0
771 Sund	0
777 Suomussalmi	0
778 Suonenjoki	0
781 Sysmä	0
783 Säkyä	0
831 Taipalsaari	0
832 Taivalkoski	0
833 Taivassalo	0
834 Tammela	0
837 Tampere	0
844 Tervo	0
845 Tervola	0
846 Teuva	0
848 Tohmajärvi	0
849 Toholampi	0
850 Toivakka	0
851 Tornio	0
853 Turku	0
857 Tuusniemi	0
858 Tuusula	0
859 Tyrnävä	0

886 Ulvila	0
887 Urjala	0
889 Utajärvi	0
890 Utsjoki	0
892 Uurainen	0
893 Uusikaarlepyy	0
895 Uusikaupunki	0
785 Vaala	0
905 Vaasa	0
908 Valkeakoski	0
911 Valtimo	0
092 Vantaa	0
915 Varkaus	0
918 Vehmaa	0
921 Vesanto	0
922 Vesilahti	0
924 Veteli	0
925 Vieremä	0
927 Vihti	0
931 Viitasaari	0
934 Vimpeli	0
935 Virolahti	0
936 Virrat	0
941 Vårdö	0
946 Vöyri	0
976 Ylitornio	0
977 Ylivieska	0
980 Ylöjärvi	0
981 Ypäjä	0
989 Ähtäri	0
992 Äänekoski	0

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Vastaajien määrä: 1

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Itsehallintoaluejaon perusteet

Suurten kaupunkien roolia osana itsehallintoalueita pitää selkeyttää ja tarkentaa, ja niiden erityisasemasta ja niille tyypillisistä tehtävistä on päätettävä eriytetyllä lainsäädännöllä, muuten tuloksena ovat sekä päällekkäiset tehtävät että päätöksenteko itsehallintoalueiden ja suurten kaupunkien välillä.

Itsehallintouudistus on hyvä ja tärkeä uudistus pienten ja harvaan asuttujen kuntien näkökulmasta. Ne tarvitsevat uudistusta, jolla varmistetaan riittävän laaja palvelujen saatavuus ja kustannustehokkuus. Tämä edesauttaa terveyserojen kaventamisen tavoitetta. Pienten kuntien osalta perustettavat itsehallintoalueet tuovat leveämmät hartiat esimerkiksi sote-palveluiden järjestämiseen, ja mahdollistavat yhdenvertaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden.

Suurten kaupunkien näkökulmasta itsehallintoalueille asetetut tavoitteet ovat jo suurelta osin saavutettu. Esimerkiksi Espoon kaupunki on asukasluvultaan suurempi kuin kolmesta ehdotetuista itsehallintoalueista, ja Uudenmaan maakunta on väestömäärältään 23 kertaa suurempi kuin pienin maakunta.

Suuret kaupungit ja erityisesti Helsingin seutu poikkeavat väestöpohjaltaan, elinkeinoja yhdyskuntarakenteeltaan sekä monilla muilla tavoin olennaisesti muusta Suomesta. Suurten kaupunkien kasvavat väestöennusteet, segregaatiokehitys, syrjäytymisestä johtuvat ilmiöt ja ongelmat poikkeavat niin ikään muusta maasta. Tämän takia maakuntajakoon perustuva itsehallintoalueratkaisu ei palvele suurten kaupunkiseutujen kehittämistä. Jos suurten kaupunkien erityispiirteitä ja -osaamista ei huomioida uudistusten valmistelussa, kasvaa riski siitä, että uudistuksen tavoitteet eivät toteudu. Erityisesti taloudelliset riskit kasvavat merkittävästi.

Suurimpien kaupunkiseutujen osalta uudistuksessa tulee tavoitella elinvoiman, elinkeinoelämän ja innovaatiokyvyn merkittävää vahvistumista, ilmastopäästöjen vähentymistä sekä asuntotuotannon lisäämistä ja liikenteen sujuvoittamista. Suurten kaupunkien kilpailukyky ja elinvoiman turvaaminen on myös kansallisen edun mukaista. Elinvoimaisuuden näkökulmasta työllisyys- ja elinkeinopolitiikka nivoutuvat yhteen. Uudistuksessa tulee parantaa suurimpien kaupunkiseutujen edellytyksiä järjestää lähipalvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti sekä varmistaa asukkaiden osallistuminen ja läheisyysperiaatteen toteutuminen päätöksenteossa.

Suurten kaupunkien osalta tulee arvioida mahdollisuutta ottaa vastaan laajasti alueellisia tehtäviä. Ely-keskuksen kaupunkispesifit tehtävät siirretään suurille kaupungeille, eikä itsehallintoalueille siirretä muita kaupunkien tehtäviä. Valmistelussa on varmistettava Helsingin seudun yhteistyörakenteet näiden tehtävien kannalta.

Hallinnonuudistukset eivät saa nostaa kokonaisveroastetta ja sen takia työn verotus ei saa kiristyä millään tulotasolla.

Suurin osa Uudenmaan kunnista on kaksikielisiä. Uudistusten yhteydessä on huomioitava ja taattava kaikkien palveluiden saatavuus molemmilla kansalliskielillämme.

Sote-uudistuksen askelmerkit

Uudellamaalla tarvitaan erillisaikataulu ja erillisvalmistelu sote-alueista.

Uudenmaan sote - kokonaisuuden valmistelu on tarpeen aloittaa mahdollisimman nopeasti. Siihen tulee ottaa mukaan kunnat, Uudenmaan liitto, ETEVA, HUS, THL sekä yksityiset ja kolmannen sektorin sote-palvelujen tuottajat. Valmistelun poliittista johtamista varten tulee nimetä viime kunnallisvaalien tulokseen perustuva alueen puolueita edustava johtoryhmä.

Koko uudistus tulee aloittaa asteittain pohjoisesta etelään kuten kansanterveys- ja perusopetuslaissa tehtiin. Aloitetaan alueilta, joilla on väestömäärän, riittävän suurten yksiköiden ja taloudellisten resurssien suhteen liian kapeat hartiat. Näillä alueilla on myös suurin muutosvalmius. Siirtymäajan tulee olla sellainen, että sen avulla voidaan varmistaa jatkuva palvelujen saanti asiakkaille ja taloudellisesti kestävä ratkaisu.

Sosiaalipalvelujen, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraatio arjen työssä edellyttää näiden toimintojen johtamista Uudenmaan 1,6 miljoonan asukkaan ja yli 60 000 työntekijän kokonaisuutta pienemmissä yksiköissä. Yhden mammuttimaisen järjestäjä- ja tuottajaorganisaation perustaminen Uudellemaalle valtavine henkilöstö- ja omaisuussirtoineen sisältää liian suuret taloudelliset riskit.

Tällä hetkellä erikoissairaanhoidon HUS:ssa ja HYKS:ssä toimii monessa eri sairaalassa. Isoja päivystyssairaalaita on useita. Sairaaloihin on muodostettu osaamiskeskustoja, jotka työnjaollaan ovat mahdollistaneet tehokkaan toiminnan ja hyvän hoidon. Lisäksi HUS tukipalveluissa on saavutettu keskittämällä hyviä tuloksia. HUS vastaa myös koko Suomen osalta tietyistä erityisen vaativan erikoissairaanhoidon palveluista. Jatkossa HUS voi toimia erikoissairaanhoidon tuottajana ja integraatiota muuhun soteen jatketaan tältä pohjalta. Espoon nykyinen sote integroi ns. "lonkkaliikumäen" tapaamalla useita potilasprosesseja HUS:n kanssa ja muikin yhteistyö on laajaa. Espoon uusi kuntoutus- ja kotiutussairaala valmistuu 2016 HUS Jorvin yhteyteen ja palvelee myös Kauniaista ja Kirkkonummea. Espoon sote-kustannukset ovat ikä- ja tarvevakioituina maan edullisimpia.

Uudistuksessa tähän kokonaisuuteen ollaan lisäämässä sosiaalipalvelut ja avoterveydenhuolto. Monialaisena organisaatio kasvaa liian suureksi ja moninaiseksi. Suuruuden ekonomia kääntyy itseään vastaan kun kokonaisuus kasvaa liian suureksi.

Sote-uudistuksessa sosiaalipalvelujen rooli on jäänyt vähälle huomiolle. Sosiaalipalveluissa on tärkeää varmistaa paikallinen tuotanto tuotantoaluiden lukumäärästä riippumatta. Erityisosaamista vaativat pienten asiakasryhmien palvelut voidaan järjestää suuremmilla tuotantoalueilla laadun ja saatavuuden turvaamiseksi, mutta suurten volyymien sosiaalipalvelut kuten ikääntyneiden sosiaalipalvelut on tarkoituksenmukaista tuottaa paikallisesti. Sosiaalipalveluita on myös syytä tarkastella suhteessa kunnille jääviin hyvinvointia ja terveyttä edistäviin tehtäviin. Ruotsinkielinen palvelu on Uudellamaalla sosiaali- ja terveyspalveluissa tärkeä ja se on taattava.

Väestöpohjaltaan selkeästi muita isommalla Uudellamaalla sosiaali- ja terveyspalvelujen toimijoita pitää olla enemmän kuin yksi. Palvelujen järjestämisvastuu voidaan siirtää itsehallintoalueelle, mutta palvelujen tuottaminen kannattaa organisoida 3 – 6 alueelle siten, että tuotannossa voidaan hyödyntää olemassa olevia, toimivia markkinoita. Nämä toiminnalliset kokonaisuudet pystyvät hyödyntämään olemassa olevan osaamisen ja asiakasrajapinnan tuntemuksen. Päätöksenteon alueen sisäisestä organisoinnista tulee kuulua itsehallintoalueen omaan toimivaltaan.

Tämän kaltainen ratkaisu mahdollistaa alueellisen vertailun Uudenmaan itsehallintoalueen sisällä ja kilpailun julkisen, yksityisten ja kolmannen sektorin palvelutuottajien välillä, turvaa paikallisten erityistarpeiden huomioimisen sekä asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet sekä valinnanvapauden. Valinnanvapautta koskeva tavoite vahvistaa perustason palveluita ja turvata nopea hoitoon pääsy on mahdollista toteuttaa varsinkin suurilla kaupunkiseuduilla. Lisäksi

alueyksikkömalli mahdollistaa tiiviin yhteistyön alueen kuntien kanssa terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä, esimerkiksi sivistystoimen ja kaavoituksen kanssa.

Uudenmaan aluetta pienemmillä sote- tuotantoalueilla olisi parempi uudistumiskyky sekä mahdollisuus kestävyysvajeen hallintaan ja kustannusten kasvun hillintään hallituksen tavoitteiden mukaisesti. Uudenmaan itsehallintoaluetta pienemmät alueen sisäiset tuotantoalueet olisivat myös vertailukelpoisia keskenään. Lisäksi ne olisivat vertailukelpoisia muiden samankokoisten itsehallintoalueiden kanssa.

On hyvä, että osana uudistusta säädetään valinnanvapauslainsäädäntö, joka mahdollistaa, että käyttäjä valitsee itse palveluiden julkisen, yksityisen tai kolmannen sektorin tuottajan. Valinnanvapauslainsäädännön toteutuksessa on varmistettava, että laadukkaat palvelut ovat yhdenvertaisesti kaikkien saavutettavissa ja että palvelut pystytään tuottamaan kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti.

Tuottajina voisi olla erilaisia tahoja. Esimerkiksi tuottajapoolit (yli 200 000 asukasta) voisivat toimia sote-palvelujen tuottajina. Tuottajapooliin voisivat perustaa myös kunnat. Espoo ja halutessaan naapurikunnat voisi muodostaa tämän kaltaisen tuottajapoolin. Tämä voisi toimia kokeiluna.

Uudistuksen keskeinen tavoite on se, että erityisesti runsaasti palveluja tarvitsevien sosiaali- ja terveyspalvelut saadaan integroitua sujuvasti. Asukaslähtöinen palvelujen aito integraatio vaikeutuu, jos toiminnot pyritään järjestämään yhden suuren kokonaisuuden sisällä. Hallinnollisten rajapintojen ylittäminen ja sujuva palvelutuotanto on helpompaa järjestää matalammassa organisaatiossa ja organisaatiossa, jossa päätöksenteko on lähempänä asukkaita.

Mikäli Uudenmaan alueen sosiaali- ja terveyspalvelut järjestettäisiin siten, että erikseen johdettaisiin linjaorganisaatiotyypisesti) keskitettyjä terveyspalveluita, keskitettyjä sosiaalipalveluita ja alueellisia sosiaali- ja terveyspalveluita, hallituksen linjaama soteintegraatio jäisi toteutumatta, mikä on vastoin hallituksen määrittelemiä tavoitteita. Vaativa erikoissairaanhoidon tulee järjestää yhtenäisenä koko Uudellamaalla.

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Vastaajien määrä: 1

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Ei vastausta

12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotettuja itsehallintoalueita on liikaa. Ratkaisu on epälooginen suhteessa hallinnon selkeyttämistavoitteisiin. Lisäksi toimintojen keskittäminen tehtäviltään ja toimivallaltaan selkeille itsehallintoalueille jää puolittiehen.

Valittu 18/15 hallintomalli ei ole ideaalinen eikä siinä noudatettu sosiaali- ja terveystalouden asiantuntijoiden ensisijaisia neuvoja. Paras ja selkeämpi olisi edelleen 10-12 itsehallintoalueen malli. Tulevaisuuden palvelut on mahdollista rakentaa hallituksen valitseman mallin varaan niin, että väestön ikääntyessä ja palvelutarpeen kasvaessa myös heikommassa asemassa olevista kansalaisista huolehditaan. Vastuutahojen määrä vähenee 190:sta 15:een ja valtionohjaus vahvistuu.

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveystaloudet muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia

Ei vastauksia.

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä. Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

Vastaajien määrä: 1

- · Kilpailukyvyyn ja kestäväen kehityksen kannalta ratkaisevan tärkeä on verkostomainen Etelä – Suomen työssäkäyntialue.
- Helsingin seudun yhteistyö mm. mal-sopimuksissa ja metropolipolitiikassa.
- Espoo vastaa Länsi – Uudenmaan pelastuslaitoksesta. Länsi – Uudenmaan poliisi toimii samalla alueella paikallispoliisilaitoksena.
- HUS, HSL ja HSY yhteistyö
- Pääkaupunkiseudun yhteistyö
- Kauniainen ja Kirkkonummi ovat yhteistyökumppaneita toisen asteen koulutuksen, vuodeosastohoidon, lastensuojelun, sosiaali- ja kriisipäivystyksen, selviämishoitoaseman ja ympäristöterveydenhuollon osalta
- Espoo, Kauniainen, Kirkkonummi, Vihti – yhteistyö

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Vastaajien määrä: 1

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Ei vastausta

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä pitää saada aikaiseksi.

Edellä mainittujen tehtävien lisäksi Itsehallintoalueille ei lisätä muita tehtäviä. Uudenmaan alueelle tarvitaan omaa ratkaisua, jotta tuottavuus-, vaikuttavuus- ja kilpailukykytavoitteet voidaan saavuttaa. Suurien kaupunkien osalta tulee arvioida mahdollisuutta ottaa vastaan laajasti alueellisia tehtäviä (vrt. Saksan malli).

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

Metropolialueet käyvät kovaa kansainvälistä kilpailua osaamis- ja tietointensiivisistä yrityksistä ja työpaikoista. Suomen on menestyttävä tässä kilpailussa.

Uudistusta valmisteltaessa on huolehdittava siitä, että metropolialueen ja sen suurten kaupunkien elinvoima, innovaatiokyky ja kestävyys vahvistuvat, ja elinkeino- ja innovaatiopolitiikka ja muut kaupunkispesifit asiat tulee keskittää isojen kaupunkien tehtäväksi. Helsingin seudulla on varmistettava yhteistyörakenteet näiden tehtävien kannalta. Valmistelun yhteydessä on selvitettävä tarve suurten kaupunkien ja metropolialueen eriytetyille lainsäädännölle itsehallintouudistuksessa määriteltyjen tehtävien ja suurten kaupunkien roolin suhteen.

Yritysten ja työpaikkojen sijoittumisen edistäminen edellyttää määrätietoista, nopeaa ja ennakoivaa prosessia. Useat päällekkäiset organisaatiot ja päätöksentekojärjestelmät eivät edesauta tätä. Metropolialueella yhteinen mal – suunnittelu ohjaa toteutusta. Malsopimuksissa sovitaan valtion ja kuntien tehtäviin kuuluvista asioista, joten ne voidaan jatkossakin tehdä vain näiden kesken. Lisäksi yhteinen kehityskuva ja strateginen metropolikaava ohjaisi maankäytön, asumisen ja liikenteen kehitystä taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävällä tavalla. Näiden tekemiseen tarvitaan toimivat ja demokraattiset päätöksentekorakenteet.

Suurten kaupunkien yritys- ja työllisyyspalveluiden järjestämisvastuuta ei ole perusteltua siirtää itsehallintoalueille. Sitä vastoin myös Ely-keskusten työllisyyden ja yrittäjyyden resurssit ja tehtävät tulisi siirtää

suurille kaupungeille. Kaupunkien investoinnit ja hankinnat ovat merkittävä osa elinkeino-, innovaatio- ja työllisyyspolitiikkaa.

Kaupunkien rooli palveluiden kehittäjänä ja järjestäjänä hankintojen kautta, samoin kuin kaavallinen kehittäminen yhteistyössä maanomistajien kanssa sekä tontinluovutus ovat osaltaan elinkeinopolitiikan toteuttamisen työvälineitä. Näitä toteutetaan läheisessä yhteistyössä juuri elinkeinoelämän toimijoiden kanssa ja toimilla on runsaasti yhtymäkohtia kuntien muuhun maankäytön ja palveluverkkojen sekä -rakenteen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Suurilla kaupungeilla ja kaupunkiseuduilla on erityisrooli kokeilualustana kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävässä kasvun, kilpailukyvyyn ja kestävästä kaupunkikehityksen avauksissa.

Maankäyttö, asuminen, liikennejärjestelmän suunnittelu ja joukkoliikenne

Mal-ratkaisuissa pitää huomioida koko Helsingin seutu. Lisäksi pitää tarkastella koko Etelä-Suomen työssäkäyntialuetta, ja sitä, miten Tukholma-Turku-Helsinki-Pietari -kehityskäytävä ja Tallinnan-Helsinki-Tampere-Oulu -kehityskäytävä, Helsinki-Vantaan kansainvälinen lentokenttä, satamat ja metropolialueen metro ja Kehärata kytkeytyvät yhteen ja muodostavat toimivan kokonaisuuden. Etelä-Suomen verkostomaisella työssäkäyntialueella on ratkaiseva merkitys Suomen kilpailukyvyyn ja kestävyyskannalta. Mal-sopimukset pitää sopia valtion ja suurten kaupunkien välille.

Maankäytön kokonaisprosessin näkökulmasta maakunnallista kaavoitusta yksityiskohtaisempi kaavoitustyö tapahtuu kunnassa. Yleis- ja asemakaavatyöllä on vahvat liitännät alueiden paikallisen identiteetin vahvistajana ja vaalijana. Lisäksi ne kiinteästi liittyvät rakentamisen suunnitteluun, luvitukseen, tontinluovutukseen, infran ja eri palveluverkkojen (koulut, päiväkodit) toteuttamiseen, asuntorakentamiseen ja työpaikkojen sijoittumiseen sekä joukkoliikenteen toimintaedellytysten järjestämiseen.

Samoin ympäristökeskusten ja rakennusvalvonnan työ linkittyy useissa kohdin yksityiskohtaiseen kaavoitukseen, eri selvitysten ja rakentamisen prosessin kautta. Erilaiset selvitykset niin luonto kuin melu- ja päästölähteiden arvioinneissa ovat keskeinen osa täydentyvän kaupunkirakenteen suunnitteluprosessin selvittelyssä. Samoin rakennusvalvonnan työ on yhteistyötä erityisesti asemakaavoituksen kanssa ja tapahtuu suurelta osin ympäristösuojelutyön tavoin rakennuspaikalla, kenttätyönä.

Metropolialueella on vahva yhteistyö ympäristö- ja rakennusvalvonta-asioissa. Ympäristöministeriön laatimassa ehdotuksessa ei huomioida lainkaan ravan ja ympäristökeskusten liittymiä kaavojen ja hankkeiden suunnittelu ja toteutusvaiheessa. Pelkkä lupakäsittelyn korostaminen ei tuo sitä hyötyä, jota tietojärjestelmien uudistaminen ja vuorovaikutuksen väheneminen kaavoituksen ja muun toteuttamisen kanssa aiheuttaa. Lisäksi kenttätyön määrä ei nykyjärjestelmässä ole vähenemässä, vaan pikemminkin täydentyvässä kaupunkirakentamisessa tarkkuus juuri rakennuspaikalla tapahtuvalle katselmoinnille kasvaa. Ely-keskusten ympäristöasiat voidaan siirtää itsehallintoalueille.

Metropolialueella yhteistyössä laaditut maankäyttösuunnitelmat (MASU) ja pitkään yhteistyössä laadittu HLJ suunnitelma ovat osoittautuneet toimiviksi. Yhteistyö on samalla sitouttanut näiden toteuttamiseen ja toteuttamista tukevan infrarakentamisen ja kaavoituksen aikaansaamiseksi.

Joukkoliikenteen operointi, linjaston suunnittelu ja linjojen kilpailuttaminen, tapahtuu nyt kuntayhtymämuodossa. Joukkoliikenteen lippuja subventoidaan kuntien toimesta n 50% ja lisäksi kunnat rakentavat joukkoliikenteen palvelutasoa ja toimintaedellytyksiä parantavaa infraa. Kunnilla on jatkossakin

intressi huolehtia joukkoliikenteen palvelutasosta, kilpailukyvyistä, toimivuudesta sekä lippujen kohtuuhintaisuudesta. Helsingin seudun kunnat maksavat nyt noin puolet järjestämänsä joukkoliikenteen kustannuksista. Tehtävän siirtäminen itsehallintoalueelle edellyttäisi vastaavan summan (noin 250 miljoonaa euroa vuodessa) osoittamisen sen varoista joukkoliikenteen subventointiin. Tuotetut palvelut rajoittuisivat silti koskemaan vain pientä osaa itsehallintoalueen alueesta. Helsingin seudun joukkoliikenne poikkeaa muusta Suomesta oleellisesti, ja siitä pitää säätää erillislainsäädännöllä.

Vesihuolto on nyt järjestetty kuntayhtymämuotoisen toimijan kautta. Tämän tulisi jatkossakin pysyä järjestelyinä, koska vesihuollon rakentaminen liittyy vahvasti maankäytön suunnitteluun ja toteuttamiseen. Lisäksi HSY omistaa tasearvoltaan varsin huomattavan vesijohtoverkoston laitteistoinen. Vesihuolto on operatiivista toimintaa johon strateginen maankäytön suunnittelu liittyy maakuntakaavoituksen kautta lähinnä suurten puhdistamo- ja tunnelirakennelmien kautta. Muutoin vesihuollon rakentamisen tulisi tukea kaavoituksen toteuttamista. Nykymuotoinen kuntayhtymärakenne toimii tässä hyvin. Kuntayhtymämuodon säilyttämistä tukee sekin, että kunnilla on vahva intressi vesijohtoverkoston hankinnan ja rakentamisen rahoituksesta. HSY vastaa myös kunnallisesta jätehuollosta ja tämä on perusteltua jatkossakin synergiahyötyjen säilyttämiseksi. Jätehuollon osalta myöskään ns. putkikeräysjärjestelmien siirrolla itsehallintoalueelle ei saavuteta hyötyjä. Putkikeräysjärjestelmät ovat yhtiömuotoisesti toteutettuja ja nyt suurelta osin yksityisten taloyhtiöiden omistamia, tai sellaisiksi siirtyviä.

Asuntohankkeiden osalta kaupungit ovat antaneet puoltoja mm erityisryhmien asumisen hankkeista. Puolto ei käsitä vain hankkeen tarpeellisuutta vaan myös sitä, onko hanke soveltuva maankäytön suunnittelun eli kaavoituksen kannalta. Tältä osin kunnalta pitäisi edelleen pyytää puolto, vaikka itse sote-perusteella tehtävä tarve harkittaisiinkin soteorganisaation toimesta.

Itsehallintoalueelle ei tule siirtää kunnilta ympäristö- ja rakennusvalvonnan tehtäviä, koska tämä ei toisi lisäarvoa nykyiseen verrattuna. Ministeriön tavoitteleva osaamistason nosto saavutetaan paremmin velvoittamalla kunnat yhteistyöhön isäntäkuntamallilla siten, että väestöpohjaksi muodostuu vähintään esimerkiksi 100 000 asukasta. Sen sijaan ELYkeskuksen ympäristövalvonnan tehtäviä olisi tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueelle.

Työllisyyspolitiikka

Työllisyyden edistäminen liittyy keskeisesti sekä elinvoima-, koulutus- että sosiaalipolitiikkaan. Työllisyyttä ei voida hoitaa yksinomaan tai ensisijaisesti sosiaalipoliittisin keinoin, vaan keskeisintä on elinvoimapolitiikka.

Työllisyydenhoidon siirtäminen itsehallintoalueelle merkitsisi suurien kaupunkien kohdalla asian siirtymistä entistä kauemmaksi työmarkkinoista. Sen sijaan työllisyyden edistämisen tulee olla jatkossa yhä tiiviimmin kytkettynä nimenomaan elinkeinoelämään, koska uudet työpaikat syntyvät yrityksiin. Suurissa kaupungeissa tämä toteutuu parhaiten kaupunkien itse toteuttamana. Kuntien tehtäviin tulee työnjaossa kuulua edelleen työpaikkojen syntymisen edistäminen. Itsehallintoalueen tulee puolestaan huolehtia sosiaaliturvasta, ml. työttömyyteen liittyvistä etuuksista ja työllistämiseen osoitettavista tuista.

Lisäksi tarvitaan kaupunkien yhteisiä hankkeita ja toimenpiteitä, jotka tähtäävät uusien työpaikkojen syntymiseen alueelle. (Esimerkiksi kasvuyrityspalvelut, invest in toiminnot sekä maahanmuuttajien työllistämistä ja yrittäjyyttä edistävät hankkeet ja palvelut).

Muut tehtävät

Palveluiden järjestämisessä suuret kaupungit ovat jo saavuttaneet ne hyödyt, joita itsehallintoalueilla tavoitellaan. Esimerkiksi Espoon asukasluku on suurempi kuin 13:lla itsehallintoalueella. Kaupungeilla on

kokemus suuresta asiakas- ja asukasrajapinnasta ja kilpailtujen markkinoiden hyödyntämisestä. Palveluiden järjestäminen tulee säilyttää kaupunkien vastuulla. Toisen asteen koulutus tulee säilyttää kunnilla.

Pelastustoimen osalta on käynnissä erillinen selvitys. Uudenmaan kokoinen pelastuslaitos on alueena liian iso, jos samaan aikaan kaikki muut Suomen pelastuslaitokset ovat korkeintaan kolmasosa Uudestamaasta ja pahimmillaan Uusimaa on 23 kertaa isompi kuin pienin pelastuslaitos. Suomen pelastustoimen kannalta pelastuslaitoksia kannattaisi olla kohtalaisen vähän (ehkä 9-12) ja niiden tulisi olla väkimäärältään kohtalaisen samankokoisia.

Pelastustoimen laillisuusvalvonta voidaan siirtää sisäministeriöön pelastustoimen ja varautumisen vastuualueelle. Avien pelastustoimen osuutta ei tarvita.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä?

Vastaajien määrä: 1

- Tarvitaan selkeät linjaukset siitä, mitkä tehtävät kuuluvat kuntien hyvinvointia ja terveyttä edistäviin palveluihin ja miten varmistetaan saumaton yhteistyö niiden ja sote-palveluiden välillä. Palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa tulee priorisoida tutkimustietoon perustuvaa toimintaa. Ensiarvoisen tärkeää on, että kunnille luodaan valtiosuusjärjestelmän kautta kannustin hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Uudenmaan kokoinen itsehallintoalue on väestöltään ja olosuhteiden näkökulmasta erittäin suuri ja rakenteeltaan erilainen. Hyvinvointikertomukset eivät riitä yhteyden rakenteeksi.

Yhteistyö on myös systematisoitava alusta lähtien, alueille on luotava toimivat yhteistyörakenteet itsehallintoalueen ja kuntien välille. Lisäksi alueille on laadittava konkreettiset suunnitelmat yhteistyön toteuttamisesta itsehallintoalueen ja kunnan toimialojen välillä. Kuntalaisen suuntaan uudistus ei saa aiheuttaa ongelmia, vaan julkisen vallan on kyettävä toimimaan myös jatkossa ikään kuin yhtenä kokonaisuutena palvelujen käyttäjän suuntaan. Jatkossa on panostettava myös kuntien ja itsehallintoalueen yhteisiin digitaalisiin ratkaisuihin, kehitys ei tältä osin saa olla eriytyvää.

Kuntien tehtäviin kuuluu jatkossakin väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyviä tehtäviä, minkä johdosta kunnilla tulee olla näihin tehtäviin osoitettua henkilökuntaa.

Kuntien varautumista häiriötilanteisiin on tuettava jatkossakin. Jokainen onnettomuus tapahtuu aina kunnassa. Jos tilanteessa on mukana useita eri viranomaisia, niin pelastustoiminnan yleisjohtovastuu kuuluu pelastusviranomaiselle. Tilanteen aikana tai sen jälkeen myös kunnille jää työtä. Toisaalta kuntien tehtävä on huolehtia tehtävistään siten, että "pyörät pyörivät joka kelillä". Tähän asti kuntien varautumista on tukenut ja koordinoitunut kuntien omistama alueen pelastuslaitos. Kunnat ovat mitoittaneet pelastuslaitosten resurssit tarkoituksenmukaisen varautumisen perusteella. Jos vastuu pelastuslaitoksista siirtyy itsehallintoalueille ja valtion rahoitukseen perustuvaksi, on riskinä, että valtion säästötoimet rappeuttavat pelastuslaitoksen kyvyn huolehtia tehtävistään. Tällöin tulisi vähintäänkin määritellä lain tasolla pelastustoimen velvollisuus vastata nykyisen tasoista tehtävistä ja lisäksi kuntien tukemisesta häiriötilanteisiin varautumisessa ja siihen liittyvässä valmiussuunnittelussa.

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Suurten kaupunkien osalta tulee arvioida mahdollisuutta ottaa vastaan laajasti alueellisia tehtäviä. Järkevää hallinnollista ratkaisua tulee etsiä kaupunkiseutujen osalta elinvoiman, kilpailukyvyn, asukkaiden ja yritysten parhaimman palvelukokonaisuuden sekä asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien ja toimivan päätöksenteon näkökulmista.

Suurten kaupunkien kilpailukyvyn turvaaminen on myös kansallisen edun mukaista. Mikäli itsehallintoalue- ja sote-uudistus toteutuu, niin siinä tulee ottaa huomioon metropolialueen, suurten kaupunkien ja -seutujen erityisluonne ja tarvittavat erityisratkaisut.

Sote-uudistuksen osalta tukipalvelujen ja yleishallinnon (talous, ict, henkilöstöhallinto, hankinnat) rooli on epäselvä. Organisointi ja sopeuttaminen tullee tehdä yhteistyössä kuntien kanssa. Keskeistä uudistuksessa on sote- alueiden vahvat ja uudistumisessa ketterät tukipalvelut. Tukipalvelut tulee olla riittävän lähellä johtamista.

Tärkeää on varmistaa että kaupunkien, kuntayhtymien ja yhtiöiden sote-it-osaaminen saadaan mahdollisimman ajoissa kehittämään ja ottamaan käyttöön sote-alueiden digitaalisia palveluita. Osaamista ei ole muualla. Keskitettyjen palveluiden lisäksi tarvitaan vahvat alueelliset it-toimijat sekä tuotantoon sote-it-yhtiöiden valtakunnallinen verkosto, joissa huomioidaan yhteiset tietomääritelmät ja valtakunnallinen skaalautuminen.

Valtakunnallinen hankintaorganisaatio ja mahdollinen ICT-palvelukeskus eivät saa johtaa monopoleihin. Siksi valtakunnallisen tietohallinnon päätehtävä tulee olla laatia ja ylläpitää kansallista tavoitearkkitehtuuria, joka koskee itsehallintoalueita ja sote-tuottajia, ja joka sisältää yhteiset tietomääritelmät (vrt. Viron X-Road). Ylimenokaudella itsehallintoalueille ja tuottajille annetaan siirtymäaika, jona päivittää oma tietojärjestelmäarkkitehtuurinsa vastaamaan tavoitearkkitehtuuria. Siirtyminen on pakollista. Näin kaikki järjestelmät saadaan kommunikoimaan keskenään, jolloin tieto organisaatioiden välillä kulkee sähköisesti. Määritelmät mahdollistavat järjestelmähankintojen tekemisen modulaarisesti, vaiheittain ja pienemmissä osissa, niin että organisaatioiden ketterä kehittäminen on mahdollista, ja pienillä toimittajillakin on mahdollisuus tulla palvelujen tuottajiksi.

Henkilöstöä arvostavan henkilöstöpolitiikan noudattamiseksi tulee turvata sen henkilöstön tilanne, joka tulisi muutoksen myötä siirtymään kaupungin palveluksesta jonkin toisen työnantajan palvelukseen. Myös uudistuksen välilliset vaikutukset pitää huomioida. Ratkaisussa henkilöstö ja kiinteistöjärjestelyiden kohdalla tulee minimoida tarpeettomat hallinnolliset järjestelyt, jotka eivät tuota lisäarvoa asukkaille.

Tavoitteiden saavuttamiseksi on välttämätöntä, että tässä muutoksessa sitoudutaan työnteon sujuvuutta ja työn tuottavuutta edistävään henkilöstöpolitiikkaan. Muutoksessa tulee mahdollistaa henkilöstön sitoutuminen oman toiminnan kehittämiseen, sisältäen mm. palvelujen asukas- ja asiakaslähtöisemmän sekä tuottavamman järjestämisen mahdolliset vaatimukset. Osallistumisen ja sitoutumisen mahdollistaminen tukee osaltaan henkilöstön työhyvinvointia, joka on keskeinen työn tuottavuuden parantumisen edellytys.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Lähtökohta uudistukselle täytyy hallituksen linjausten mukaisesti selkeästi olla kestävyysvajeen vähentäminen 3 miljardilla eurolla. Fokus pitää olla palveluiden laadussa ja kustannusten hallinnassa.

Lausuntoasiakirjoissa esitetyillä toimenpiteillä on hyvin vähäiset vaikutukset säästöjen syntymiseen. Sen sijaan ne sisältävät kustannuksia kasvattavia muutoksia. Ei myöskään ole realistista olettaa, että pelkästään itsehallintoalueiden rahoitusta kiristämällä saavutettaisiin merkittäviä säästöjä. Uudistuksen jatkovalmistelussa tulisi vakavasti paneutua itse toimintojen substanssin kehittämiseen siten, että vähintäänkin jo nykyiset parhaat käytännöt leviäisivät koko maahan.

Hallituksen linjauksen mukaan lähtökohtana rahoitusuudistuksen valmistelussa ovat hallitusohjelman kirjaukset, joiden mukaan kokonaisveroaste ei saa nousta ja työn verotus ei saa kiristyä millään tulotasolla. Siten myöskään kuntien verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausta ei voida kiristää.

Itsehallinnollisten alueiden suuri määrä ja niiden olosuhde- ja kantokykyerot edellyttävät myös jatkossa jonkinlaista tasausjärjestelmää. Valtionosuusjärjestelmää on muutettava siten, että sen laskentaperusteista poistetaan itsehallintoelimille siirtyvistä tehtävistä johtuvat tekijät. Alueellista tasausta ei pidä kiristää.

Suurten kaupunkien kannalta on tärkeää, että huomioidaan kaupunkien erityistekijöitä, jotka liittyvät esimerkiksi työllisyyteen, maahanmuuttoon, segregaatioon ja asumiseen. Kaikki em. tekijät lisäävät ensisijaisesti suurten kaupunkien kustannuksia ja palvelutarvetta.

Muodostettavat itsehallintoalueet on pidettävä kuntien yhteisen varainhankintajärjestelmän piirissä, koska muuten itsehallintoalueiden rahoituksen hinta ja mahdollisesti myös saatavuus vaarantuvat. Tämä edellyttää, että itsehallintoalueet ovat vakavaraisuusasetuksen nollariskisiä, jonka edellytyksenä on itsehallintoalueiden verotusoikeus ja valtion takaus niiden ottamille luotoille ja että valtion ja itsehallintoalueiden on oltava Kuntien takauskeskuksen jäseniä.

Itsehallintoalueiden rahoitusratkaisun epäonnistuminen tai kuntien verotuksen katto ei vaaranna pelkästään itsehallintoalueiden rahoitusta vaan koko kuntakentän rahoituksen hinnan ja saatavuuden. Jatkovalmistelussa on varmistettava, että Kuntarahoituksen ja Kuntien Takauskeskuksen asemaa ja luottokelpoisuutta ei vaaranneta, ja vanhojen lainojen lainaehdot täytyvät ilman riskiä lainojen ennenaikaisesta irtisanomisesta.

Mahdolliset omaisuuden (mm. kiinteistöt ja kalusto) siirrot kunnilta itsehallintoalueille tai käyttöomaisuuden vuokraus on tehtävä yhtenäisin perustein. Jos omistuksia siirretään kunnilta itsehallintoalueille, se täytyy tehdä markkinahinnoin. Osana siirtomaksua voidaan ottaa huomioon omistuksiin liittyvien lainojen siirtäminen omaisuuden mukana.

Eläkevastuut tulee järjestellä uudistuksen yhteydessä siten, että tästä ei aiheudu korotusta kuntien eläkevakuutusmaksuihin.

Kunnille tulee antaa lausuntomahdollisuus sote- ja itsehallintoalueuudistuksen rahoitusratkaisusta.